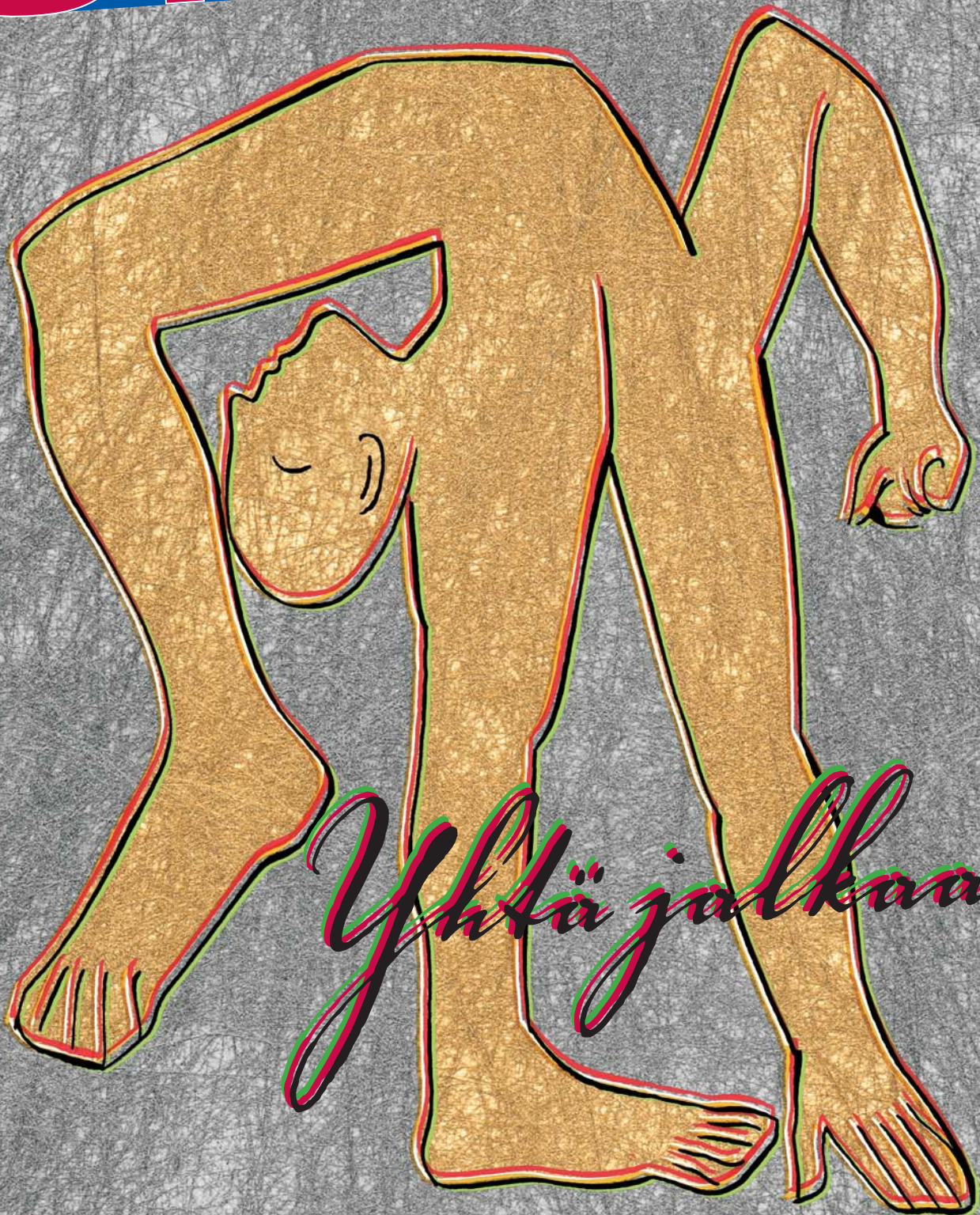

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

30.10.2009

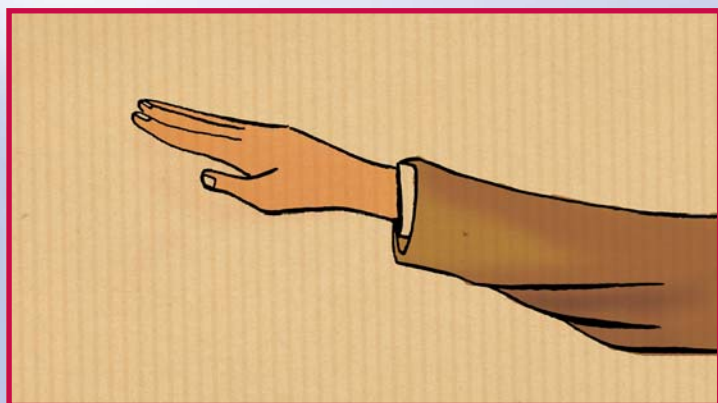
NRO 5

Yhtä jalkaa

- 2 Pääkirjoitus
- 4 Ruokaa ja normaalit ruokajuomat
- 8 Laki- ja sopimusrikkomukset ovat arkipäivää
- 9 Työttömän koulutusmahdollisuudet paranevat
- 10 Hapsu: Kahden vuoden jälkeen
- 13 Henkilöstöräshastot uudistuvat
- 14 Lyhyt kääntö
- 16 STTK haluaa vuosilomapankin pätkätöyläiselle
- 16 Prekariaatin ja ay-liikkeen yhteistyötä viriteltiin
- 17 Kysymys: Irtisanomisen peruuttaminen

18 Klassi(k)koja säkeissä: Veitikan lyhyt erikoinen

- 22 En kaipaa mennyttä kesää
- 23 Finnairissa yhtiöittämisiä
- 24 Kolumni
- 25 Ryhmähenkivakuutus turvaa perheen toimeentuloa
- 25 Meluvamma yleisin ammattitauti
- 27 Kassan jäsenyys kannattaa
- 27 Lyhennettyä työviikkoa tekeville täysi
työttömyyspäiväraha lomautuspäiviltä
- 28 Muutosten tekeminen jäsentietoihin
- 29 Kynsinhampain
- 30 Kulttuuriapurahat haettaviksi
- 30 Edustajiston syyskokous
- 30 Kuvakulma
- 31 Pellen päiväkirja

KANSIKUVA:

”Ei tässä enää tiedä missä asennossa pitäis olla.”

Picasson jalanjälkiin taipuivat.

Kuva: Sanna Kallio

Vakava lonkkavamma: JM Koskinen

Unioni

Levikki 4400
13. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkolehti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Tommi Toivola

Kirjeenvaihtajat
Erkki Luoto
Tuomo Oksanen
Sari Virta

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy v. 2009 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Sign Design Oy/Sanna Kallio

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy
Somero

Mummo lumessa

Etenee suoraan, määrätietoisesti ja ripeästi. Ainakin jos on uskominen muodikasta, jo hivenen kulunutta, sanontaa. On siis pidettävä monumentaalisenä virheenä, että yhteiskunnassamme yleisesti ja työmarkkinapolitiikassamme erityisesti, varttuneempien naisten suorituskykyä ei ole nykyistä tehokkaammin osattu hyödyntää. Erityisen tarpeen se olisi nyt, kun loppuvuoden työehtosopimusneuvottelukierroksesta on ennustettu hyvin hankalaa. Talouden taantuma, työllisyyden heikentyminen ja edellisen liittokierroksen kokemukset takaavat, että iltamissa säilyy rattoisa tunnelma. Tämä saattaa olla asianlaita myös neuvotteluissamme Palvelualojen Toimialaliiton kanssa. Ne alkavat kunhan osapuolet saavat tarpeelliset valmistelunsa tehtyä. Puheenjohtaja Haapasaari käsittelee tämän lehden jutussaan neuvotte-
lujen lähtötilannetta IAU:n näkökulmasta.

Yleisesti voidaan myös pohtia syitä, jotka nykytilaan ovat johtaneet. Nykyisen työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirjan 2§, Palkankorotukset syksyllä 2009, toteaa seuraavaa: ”Osapuolet tarkastelevat huhti-toukokuun 2009 aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä lentoliikenteen palveluissa.” Palvelualojen Toimialaliittoon järjestäytyneistä työnantajista kaikki ovat olleet halukkaita tarkastelemaan talouden näkymiä, mutta osan innokkuus tarkastella sopimuksen tavoitteiden toteutumista on ollut valitettavan alhainen. Tämän otsikon alle kuuluvat vähäisemmät sopimusrikkomukset, jotka harmittavan usein ovat vielä toistuvia ja selkeän tarkoituksenmukaisesti toimeenpantuja. Kokonaan oma lukunsa ovat suoranaiset yritykset murtaa sopimusalamme rajat heikompien työehtojen toivossa. Paitsi, että tällainen toiminta menestyessään on ongelma SAK:n sisäiselle yhtenäisyydelle, on se myös huomattava epälojaalisuuden osoitus omaa työnantajaliittoa kohtaan.

Vielä on eräs seikka, joka ei suoranaisesti liity työehtosopimuksen toteutumiseen, mutta jolla varmasti on vaikutuksensa sen syntymiseen. Onko olemassa jokin syy siihen, että työpaikkakiusaamista hipova toiminta, nimenomaan esimiehen työntekijään kohdistama, on lisääntynyt? Jos aihe ohitetaan tarjoamalla syyksi sitä, että työntekijät reagoivat herkemmin tilanteessa, jossa työpaikka on vaarassa. Niin eikö osa psykologisesti taitavan esimiehen toimenkuvaa ole kyky pystyä arvioimaan tarkemmin työpaikalla vallitseva tilanne. Tänä syksynä on vaikeita ja tulevaisuuden kannalta huomattavan merkityksellisiä asioita vielä pöydällä. Varokaamme siis lillukanvarsiin kompastumasta. Vaikka lumi ne kohta peittääkin.

JM KOSKINEN

iStockPhoto

”

Paljon puhuttu johtajuus on kykyä arvioida tilanne oikein, eikä roikkumista auktoriteetin riekaleissa.

Catering-kuormaus toimittaa

Ruokaa ja normaalit ruokajuomat

Ammattilaisten ollessa asialla luvut puhuvat puolestaan. Ilmojen taivaallinen keittiö, Finnair Catering toimittaa Finnairin ja muiden yhtiöiden lennoille vuodessa useita miljoonia tarjottimellisia aterioita. Ruoka vaatii puolisokseen viinin, koska ilman sitä, mikään liitto ei ole täydellinen.

■ Näin kuvailee toimiaan Finnair Catering nettisivuillaan. Kaikki edellä mainittu, mukaan lukien tarviketo-

mitukset, on saatava Catering-tiloista asiakasyhtiöiden ja Finnairin koneisiin ajallaan. Tuoreena tai pakastettuna,

mutta vahingoittumattomana. Tämä Cateringin ja lentokoneiden välinen liitto tarvitsee välilleen linkin, koska ilman sitä se ei olisi täydellinen.

Kuormaamaan

Catering-kuormaja **Oula Nissinen** ja **Jori Tavi** tekevät vuorotyötä pareitain. Tämä on normaali työtapa, joka nopeuttaa operaation toteuttamista.

Työ alkaa kuormauslistan noutamisella, tai pikemminkin sen tulostamisella. Listasta löytyvällä lennon numerolla saadaan yksityiskohtainen kuormausohje.

Tämän ohjeen mukaisesti Nissinen ja Tavi keräävät koneeseen kuormattavat ateriat ja tarvikkeet, sekä lastaavat ne erityisvalmisteiseen catering-autoon, jonka avulla kuormaus lentokoneeseen on mahdollista tehdä kätevästi suoraan korkealla sijaitsevien etu- ja takakeittiöiden ovien kautta.

Keikan suunnittelu tapahtuu koneiden aikatauluajkojen perusteella. Usein käy kuitenkin niin, että joku koneista saapuu muutaman minuutin edellä, kun taas toinen jokusen jäljessä.

Tietojärjestelmä SCOPE päivittää automaattisesti tiedon koneiden todellisista lähtö- ja saapumisajoista suoraan

Kuormauslistan tulostuksesta työ alkaa.

Keittiöiden tekemät valmiit ateriat otetaan kylmiöstä mukaan.

Kuorma on syytä sitoa ennen kuljetusta.

Oula Nissinen viimeistelemässä kuormausta koneen tarjoomossa.

Jori Tavi puikkoihin, niin matka koneelle joutuu.

kuormauslistaan. Sen mukaan tais-
telupari voi soveltaa koneiden kuor-
mausjärjestystä, tarpeen niin vaati-
essa.

Koneelle ja takaisin

Tämän jälkeen auto nytkähtää irti
kuormauslaiturista. Matka koneelle
voi alkaa. Kuormauslistan viimeisim-
mät tiedot esim. seuraavaksi kuor-
mattavana olevan koneen lähtöpai-
kan voi tarkistaa työpuhelimesta.
Kun kohteena oleva kone on paikal-
listettu, voi lähestyminen alkaa.

Lentokoneiden lähtöalueella on
tilaa rajallisesti. Siksi tärkeä on tiet-
ty järjestys, jonka mukaan siellä toi-
mitaan. Ramp-työntekijöiden pur-
kaessa tai kuormatessa matkatava-
roita tai rahtia catering-kuormaus
joko odottaa, tai kiirehtää suoritta-
maan tehtävää toiselle koneelle.

Catering-kuormauksen tehtä-
viin kuuluu uusien tarpeiden toi-
mittamisen lisäksi myös saapuneen
koneen purku. Varsinaisesta lento-
koneen purkamisesta ei kuitenkaan
ole kysymys. Vaan tässä tapaukses-
sa koneen purku tarkoittaa lennolle
aiempien kollegoiden toimittamia
ateria- ja tarviketrollien eli rullatta-
vien säilytysyksikköjen, sekä kaap-
pien poistamista.

Tehtävänimike voi olla myös kään-
tö, jolloin välittömästi poistamisen
jälkeen koneeseen lastataan seuraa-
valle lennolle tarvittava tarjoilu til-
pehööreineen.

Kun kaikki kuormauslistalla olleet
lennot ovat tulleet hoidetuiksi, on
aika palata takaisin laiturisiin. Osa
koneesta tyhjennetyistä trolleista
viedään tiskiinkin. Myyntipakkaamos-
ta tulleet trollit taas palautetaan
sinne takaisin.

Tällä välin kuormauslistaan on
tullut lisää lähteviä ja saapuvia len-
toja, joten purkuja, kääntöjä ja
kuormauksia on vielä runsaasti jäl-
jellä ennen kuin päivä on pulkassa.

Teksti ja kuvat: VESA SUNI

Kääntyvällä koneella on
romua kuin Raatteen tiellä.

Laki- ja sopimusrikkomukset

ovat arkipäivää

Ilmailualan yritysraakenteen pilkkoutuessa ovat laki- ja sopimusrikkomukset lisääntyneet. Kuten lukuisilla muillakin aloilla on sopuisa elo enää vain kaunis muisto.

■ Työriidat haukkaavat liittojen edunvalvonnasta yhä suuremman osan. IAU:n edunvalvontaa vetävä varapuheenjohtaja **Reijo Hautamäki** vastaa työriitojen käsittelystä. Työriitojen valmisteluun Palvelualojen Toimialaliiton kanssa käytäviä neuvotteluita varten osallistuvat yleensä Reijon lisäksi: sopimussihteeri **Arto Kujala**, asianosainen ja yrityksen pääluottamusmies. Jos asian ratkominen jatkuu oikeuskäsittelyssä on mukana myös liiton palkkaama lakimies.

– Varsinkin nyt laman myötä tuntuvat pienet rikkeet lisääntyneen. Alalle on tullut uusia toimijoita viime vuosina, mikä on myös lisännyt erimielisyyksiä, sanoo Reijo Hautamäki. Ennen tyyli oli toinen. Liittotasolle tulleita riita-asioita oli varsin harvassa.

Reijon mielestä kotiasiat pitäisi hoitaa kotona, eli erimielisyydet tulisi ratkoa jo yritystasolla.

– Olen joskus karkein luvuin arvioinut, että olisi luontevaa jos noin 80 prosenttia ratkottaisiin jo yritystasolla. Liittojen välille tulisi ratkottavaksi noin 15 prosenttia riidoista, ja välimiesoikeuteen tai käräjäoikeuteen menisi vain muutamia, Hautamäki toteaa.

Yleisimmät riidat, joita liittotasolla tai oikeusistuimissa joudutaan käsittelemään liittyvät irtisanomisiin. Palkkausjärjestelmän tulkinnoista ja yksittäisten työntekijöiden palkoista tai korvauksista on myös ollut useita riitoja.

Lokakuussa liittojen välillä käsittelyssä olevia erimielisyyksiä oli yhdeksän, lisäksi välimiesoikeuteen tai käräjäoikeuteen oli menossa yhdeksän juttua. Käräjäoikeudessa oli kolme ja hovioikeudessa kaksi juttua, sekä hallinto-oikeudessa yksi juttu. Juttumäärät ovat lisääntyneet huomattavasti verrattuna aikaisempiin vuosiin.

– Oikeudenkäynnit ovat pitkiä kalliita prosesseja, jotka kestävät yhdestä kahteen vuoteen. Ratkaisun odottaminen on raskasta kiistan kohteena olevalle työntekijälle. Usein ratkaisun odottaminen vaikuttaa myös kielteisesti koko työyhteisön mielialaan, Reijo Hautamäki toteaa.

Jokin on hukassa

Suurin osa laki- ja sopimusrikkomuksista tapahtuu muutamassa maapalveluyrityksessä. Nämä yritykset toimivat lentoyhtiöiden alihankkijoina. Tilaa jana lentoyhtiöt voisivat vaikuttaa alihankkijoiden toimintaan työehtosuoissa, mikäli haluaisivat. Alihankkijoiden puristaminen taloudellisesti liian ahtaalle ei ole pidemmän päälle järkevää tilaajayhtiöille.

Yritysten johtamiskulttuurilla on suora vaikutus työnantajan ja työntekijöiden välisiin erimielisyyksiin. Ilmailualalta löytyy myös esimerkillisiä yrityksiä. Niissä erimielisyydet pyritään estämään jo ennakoon. Mikäli niitä kuitenkin ilmenee, ne ratkotaan nopeasti.

Reijo Hautamäen mielestä erimielisyyksien ratkaisemiseen jo työpaikalla tulisi pyrkiä nykyistä pontevammin.

– On yrityksiä, joissa rikotaan työaika määräyksiä teettämällä liian pitkiä työpäiviä tai liikaa ylitoita, Reijo Hautamäki sanoo.

– Voidaan kysyä onko johtamiskulttuuri hukassa niissä yrityksessä, joissa on jatkuvasti riitoja työolainsäädännön ja sopimusten noudattamisesta.

PEKKA KAINULAINEN

Ari Miettinen

iStockPhoto

Työttömän koulutusmahdollisuudet paranevat

■ Ensi vuonna työttömän työnhakijan koulutusmahdollisuudet laajenevat. Hallitus esittää aikuiskoulutukseen uudistusta, joka parantaa työttömän taloudellisia mahdollisuuksia hakeutua itselleen sopivaan koulutukseen. Tuki ei siis ole jatkossa enää riippuvaista siitä, onko työnhakija ohjattu työvoimapolitiiseen koulutukseen vai onko hän itse etsinyt koulutukseen. Omaehtoisen opiskelun tuki edellyttää kuitenkin työ- ja elinkeinotoimiston päätöstä.

Hallituksen esitys perustuu ammatillisen aikuiskoulutuksen uudistusta pohtineen työryhmän esityksiin. Työryhmässä ovat edustettuina myös kaikki työmarkkinajärjestöt.

SAK:n koulutus- ja työvoima-asioiden päällikkö **Saana Siekkisen** mukaan uudistus parantaa selvästi työttömien mahdollisuuksia pitää yllä osaamistaan ja hankkia uusia valmiuksia, jotka vastaavat muuttuvan työelämän tarpeisiin.

LIITON OIKEUSAPU

■ Liiton ammattiosaston jäsen voi saada liiton avustusta oikeudenkäynnissä, joka on aiheutunut työsopimussuhteesta, tai ammattiyhdistystoimintaan liittyvistä asioista. Oikeusapua anoo asianomaisen henkilön ammattiosasto liiton hallitukselta, joka päättää sen antamisesta.

Jos oikeusapua on myönnetty, tulee liiton hallitukselle vaadittaessa lähettää tietoja ja selostuksia oikeudenkäynnin kulusta ja asian päättyttyä sen lopputuloksesta.

Jos ammattiosaston jäsenelle tämän pykälän mukaan on myönnetty oikeusapua, mutta tuomioistuimien velvoittaa vastapuolen korvaamaan hänelle oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut, lankeavat ne liitolle korvaukseksi annetusta avustuksesta.

Kahden vuoden jälkeen

Lokakuusta 2007 alkaen voimassa ollut Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus irtisanottiin syyskuun viimeinen päivä. Liittojen väliset neuvottelut uudeksi työehtosopimukseksi ovat hiljalleen pääsemässä vauhtiin. Arvio kuluneesta kahdesta vuodesta on osa kokonaisuutta uutta sopimusta solmittaessa.

Korotukset

Syksyllä 2007 toteutetun 5,0 prosentin ja vuotta myöhemmin toteutetun 4,5 prosentin yleiskorotusten myötä nimellisansiot nousivat vuonna 2008 yhteensä noin 4,9 prosenttia. Vuoden 2007 yleiskorotuksen minimisumma, 100 euroa kuukaudelta, nosti kaikkein pienipalkkaisimpien nimellisansioita prosentuaalisesti hieman enemmän. Kesällä 2008 toteutetun palkkarakennemuutoksen vaikutus nimellisansioihin oli keskimäärin 0,7 prosenttia. Inflaation leikattua vuonna 2008 ostovoimaa 4,1 prosenttia sovittujen korotusten vaikutus reaalitylojen nousuun oli lopulta noin 1,5 prosenttia.

Tämän vuoden nimellisansioita korottavat vuoden 2008 yleiskorotus ja palkkarakennemuutos. Niiden vaikutus tulee olemaan yhteensä noin 3,9 prosenttia. Lisäksi vuoden 2009 nimellisansioihin vaikuttaa se, mitä palkan korotusten tasosta sovitaan käynnissä olevalla työehtosopimuskierroksella, vaikkakin ratkaisu painottuu enemmän ensi vuoteen. Valtiovarainministeriön viimeisessä suhdannekatsauksessa arvio inflaatiota osoittavan kuluttajahintaindeksin muutokseksi edellisestä vuodesta on 0,1 prosenttia. Jos ennuste toteutuu, sopimus pohjainen reaaliansoiden kasvu tulee tänä vuonna olemaan vähintään 3,8 prosenttia.

Tämän syksyn palkan palkankorotusten taso jätettiin avoimeksi, kun työehtosopimus solmittiin syksyllä 2007.

IAU ja Palvelualojen Toimialaliitto kävivät sekä tämän vuoden keväällä että syksyllä sopimuksen mukaisia neuvotteluja palkankorotuksista alkuperäisen sopimuskauden loppuun 30.4.2010 saakka. Myös edellytykset sopimuskauden mahdolliseen jatkamiseen kartoitettiin.

IAU:n hallitus totesi, ettei neuvotteiluissa päästy sellaiseen ratkaisuun, joka sopimusalamme vallitsevassa tilanteessa olisi voitu hyväksyä. Tämän johdosta hallitus päätyi irtisanomaan työehtosopimuksen. Irtisanomisen vaihtoehtona työehtosopimusta olisi jatkettu neuvottelutuloksen mukaisesti sopimuskauden loppuun korottamalla palkkoja 0,3 prosentin yleiskorotuksella 1.11.2009 alkaen. Tässä vaihtoehdossa neuvottelut uudesta työehtosopimuksesta olisi vät siirtyneet ensi kevääseen.

Tilasto ja työllisyys

Ansiokehitykseen vaikuttavat sopimus palkkojen nousun ohella myös muut tekijät. Elinkeinoelämän keskusliiton kalenterivuositain julkaiseman tilaston mukaan alamme kaikkien kuukausipalkkaisten työntekijöiden ansiokehitys vuonna 2008 oli edellisestä vuodesta 7,1 prosenttia ja identtisessä tarkastelussa 6,9 prosenttia. Sopimus palkkojen ja ansiokehityksen muutosten välistä eroa selittävät palkanmuodostusmalliin vaikuttavien tekijöiden muutokset, kuten vuoro- ja olosuhteellisistä saatavat korvaukset sekä henkilökohtaisen palkanosan ja moniosaa-

misen muutokset. Työehtosopimukseen tehdyillä tekstimuutoksilla sekä mahdollisilla paikallisilla sopimuksilla on myös oma vaikutuksensa. Kaikkiaan uusia työehtosopimuspykäläiä sekä muutoksia vanhoihin pykäläiin tehtiin vuonna 2007 solmitussa työehtosopimuksessa 20.

Jäsentemme kokonaisansiot ovat luonnollisesti riippuvaisia myös työllisyyskehityksestä. Vuonna 2008 työllisyyskehitys oli kohtuullisen hyvä, mutta kuluvana vuonna päätetyt ja osin jo toteutuneet lomautukset ja irtisanomiset ovat heikentäneet merkittävästi alamme työllisyyttä. Mikäli kehityssuunta jatkuu nykyisellään, ensi vuosi tullee olemaan työllisyyden kannalta huono. Työllisyyden heikentymisestä johtuen koko alamme reaaliansoiden kasvu jäänee matalasta inflaatios- ta huolimatta alhaiseksi. Tähän vaikuttaa myös yleinen työttömyyden kasvu koko kansantaloudessa, jonka vuoksi palkansaajien työttömyysvakuutusmaksuja ollaan korottamassa.

Tekstitavoitteet

Syksyllä 2007 IAU asetti sopimuskierrokselle kolme koko alaa koskevaa pää- tavoitetta; ulkopuolisen työvoiman käytön ehtojen tarkentaminen, työntekijöiden aseman vahvistaminen kilpailutustilanteessa ja luottamushenkilöiden aseman vahvistaminen.

Ulkopuolisen työvoiman käytön ehtoja tarkennettiin erityisesti alihankin-

Nuorten leikki, Helsinki, Kai Noramies 1959

Juhani Haapasaari

nan osalta. Työehtosopimukseen lisättiin tulkintaohje, jonka mukaan työnantajan teettäessä alihankintana työehtosopimuksemme mukaisia tai niihin rinnastettavia töitä, tulee alihankkijan palveluksessa olevien työntekijöiden työehtoihin noudattaa Lentoliikenteen palveluja koskevaa sopimusta. Poikkeuksen muodostaa alihankintatyö, joka on luonteeltaan tilapäistä ja kertaluonteista sekä tehdään tilaajayrityksen normaalin toimintaympäristön ulkopuolella.

Ulkopuolisen työvoiman käytön ehtojen tarkentaminen rajoittaa mahdollisuuksia käyttää työntekijöiden työ- ja palkkaehtoja yritysten väliseen kilpailuun. Samaan suuntaan vaikuttaa myös sopimukseen otettu kokonaan uusi työntekijöiden asemaa kilpailutustilanteessa parantava pykälä. Sen lähtökohtana oli pääkaupunkiseudun bussiliikennelakon vuonna 1998 lopettanut ns. lonka-sopi-

mus. Uudella pykälällä velvoitetaan lentoliikenteen palveluja koskeneen kilpailun voittanut yritys tarjoamaan työtä ensisijaisesti hävinneen yrityksen työntekijöille, mikäli voittanut yritys tarvitsee lisätyövoimaa kilpailutuksen kohteena olleessa työpaikassa samoihin tai samankaltaisena säilyneisiin tehtäviin. Tällaisessa tilanteessa työntekijän oikeus työsuhteen keston mukaan määräytyvään sairausajan ja äitiysvapaan ajan palkkaan määräytyy molempien työsuhteiden keston mukaan.

Työehtosopimuksen valvonnan kannalta ratkaisevassa asemassa olevien luottamushenkilöiden asemaa kohenettiin lisäämällä heidän tehtävien hoitoon käytettävää aikaa ja parantamalla työsuhteturvaa. Vuoden 2007 työehtosopimus velvoittaa työnantajan, joka harkitsee luottamushenkilön työsuhteen päättämistä, ilmoittamaan asiasta työnantajaliitolle. Se saattaa asian

työntekijäliiton tietoon. Tältä pohjalta käynnistetään liittojen väliset neuvottelut, tavoitteena yhteinen kannanotto edellytyksistä, joilla luottamushenkilön ja työnantajan keskinäinen luottamus voitaisiin palauttaa.

Erimielisyydet

Kolmesta edellä mainitusta työehtosopimuksen kohdasta ei ole toistaiseksi oikeuteen asti edenneitä tulkintaerimielisyyksiä syntynyt. Alihankintaa koskevasta erimielisyydestä ja työnantajan aikomuksesta irtisanoa työsuojeluvaltuutettu jouduttiin neuvottelemaan liittojen välillä yhden kerran. Neuvottelujen lopputuloksena sama työnantaja luopui sekä työsuojeluvaltuutetun irtisanomisaikastaan että alihankinnasta, jossa ei noudatettu alamme työehtosopimusta.

Tekstimuutosten voi tämän perusteella katsoa onnistuneen kohtuullises-

ti. Sen sijaan yksipuoliset tulkinnat työehtosopimuksemme soveltamisalasta ovat johtaneet erimielisyyksiin, joita käsitellään jatkossa myös oikeusistuimessa.

Irtisanomisten ja lomautusten yhteydessä työnantajan toteuttamasta työvoiman vähentämisjärjestyksestä on syntynyt vilkasta keskustelua. Vähentämisjärjestyksestä ei varsinaisessa työehtosopimuksessamme ole määräyksiä, vaan työnantajaa on velvoittanut keskusjärjestöjen välillä solmitun irtisanomissuojasopimuksen erinäisenä määräyksenä oleva pykälä.

Tarkempaa tulkintaa tälle pykälälle haettiin konsernikohtaisesti vapaaehtoisessa sovittelussa valtakunnansovittelijan toimistossa. Menettelystä huolimatta erimielisyys on etenemässä edelleen myös oikeuden ratkaistavaksi.

Sopimusympäristö

Vuoden 2007 työehtosopimuksen solmimisen jälkeen alamme heikentyneet talousnäkymät ovat heijastuneet työehtosopimukseen.

Viime kesänä ns. jatkuvan neuvottelun periaatteella työehtosopimukseen lisättiin pykälä, joka antaa mahdollisuuden solmia määräaikainen vakautussopimus työnantajan ja alueella toimivan IAU:n ammatiosaston välillä. Vakautussopimuksella voidaan poiketa lomarahaa sekä työaikoja ja niiden erillisiä korvauksia koskevista määräyksistä. Mahdollinen vakautussopimus liittyy työeh-

tosopimukseen sen paikallisena osana liittojen välisellä hyväksynnällä.

Heikentyneet työllisyysnäkymät ovat heijastuneet myös ammattiosastoilta työehtosopimusneuvottelujen pohjaksi pyydettyihin tekstiesityksiin. Useammassa esityksessä on jo mainittuun työvoiman vähentämisjärjestykseen haluttu tarkennus, jolla työsuhteen keston painoarvoa selkeästi lisättäisiin. Myös irtisanomisaikoja ja takaisinottovelvollisuuden kestoja on esitetty jatkettavaksi. IAU:n hallitus on käsitellyt toistaiseksi yhteensä 44 tekstimuutosesitystä.

Esityksissään palkankorotusten taustasta ammattiosastot ovat korostaneet sekä ostovoiman merkitystä että yleistä palkankorotuslinjaa. Sopimuskierroksen yleisen palkankorotuslinjan hahmottaminen tässä vaiheessa on erityisen hankalaa. Sopimuskierroksen aloitti Metalliliiton ja Teknologiateollisuuden välillä solmittu kolmivuotinen työehtosopimus. Palkankorotus tämän vuoden marras- tai joulukuun alusta ensi vuoden syyskuun loppuun on 0,5 prosenttia ellei paikallisesti yrityksen huonosta taloudellisesta tilanteesta johtuen sovita korotuksesta luopumisesta. Tämän jälkeen korotukset sovitaan vuosittain toukokuun loppuun mennessä.

Työnantajaleiri on katsonut teknologiateollisuudessa syntyneen ratkaisun edustavan palkankorotusten yleistä linjaa ja samalla toivonut tästä muodostuvan jonkinlaisen palkkanakkurin.

Merkittävä osa voimassa olevista työehtosopimuksista on päättymässä tämän syksyn ja ensi kevään kuluessa. Useampi liitto on ehtinyt jo ilmoittamaan, ettei tule tyytymään omissa neuvotteluissaan teknologiateollisuuden linjaan. Jos näin käy, todennäköisiä ovat työtaistelut, joilla palkkanakkuria lähdetään irrottamaan.

JUHANI HAAPASAARI
IAU:n puheenjohtaja

Henkilöstörahastolain kokonaisuudistusta pohtinut työryhmä jätti mietintönsä työministeri **Anni Sinnemäelle** (vihr.) syyskuun alussa. Lainsäädäntötyön tarkoituksena on poistaa esteitä henkilöstörahastojen yleistymiseltä.

■ – Nykyisin rahastoja on vain 57. Uudistuksen tavoitteena on nostaa henkilöstörahastot koko henkilöstön palkitsemisen todelliseksi vaihtoehdoksi niissäkin yrityksissä, joissa rahastoja ei tällä hetkellä ole, Anni Sinnemäki sanoi vastaanottaessaan mietinnön.

Henkilöstörahastot ovat yritysten keino palkita henkilöstöään yrityksen tuottamasta voitosta. Henkilöstörahastolaki astui voimaan 1990. Nykyisten rahastojen piirissä on vajaat 140 000 työntekijää ja toimihenkilöä.

Henkilöstörahastojen yleistymisen tiellä on ollut monimutkainen perustamismenettely ja voittopalkkiojärjestelmän kapea määrittely. Esimerkiksi tulospalkkiota ei nykyisin mukaan voi siirtää henkilöstörahastoihin.

Hankaluutena on pidetty myös viiden vuoden odotusaikaa, jonka jälkeen rahastot ovat vasta voineet jakaa osuuksia. Lisäksi uudet työntekijöiden palkitsemismuodot ovat syrjäyttäneet hankalina pidettyjä henkilöstörahastoja.

Soveltamisala laajenee

Henkilöstörahastojen soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi ja käyttömahdollisuuksia monipuolistettaviksi.

Yritysten palkkiojärjestelmät perustuvat nykyisin suurimmalta osin muihin kriteereihin kuin voittoon. Työryhmä piti tätä yhtenä keskeisenä syynä sille, ettei rahastoja perusteta, ja olemassa olevia saatetaan lakkauttaa. Siksi työryhmä ehdotti tulospalkkioiden sisällyttämistä lain piiriin.

Mikä tahansa tulospalkkio ei täyttäisi ehdotuksen kriteereitä. Laissa määriteltäisiin henkilöstörahastoerä, josta

Henkilöstörahastot uudistuvat

Palkansaajakeskusjärjestöt erimielisiä työryhmän esityksestä

työnantaja päättäisi käytyään palkkion perusteista henkilöstön kanssa yt-neuvottelut. Henkilöstörahastoerän tulisi koskea koko henkilöstöä, ja sen enimmäismäärä määräytyisi kaikille yhdenmukaisten periaatteiden mukaan.

Henkilöstörahastoerä voisi määräytyä myös henkilökohtaisena osuutena, jos sen määräytymisperusteet täyttävät edellä kuvat kriteerit. Näin rahastojen ”kollektiivinen luonne” säilyisi, työryhmä perustelee.

Itse rahastojen peruseriaatteisiin ei ole tarkoitus puuttua. Jatkossakin niiden perustamisesta päättää yritys ja rahastoja hallinnoi henkilöstö. Myös rahasto-osuuksien nostossa on tarkoitus säilyttää 20 prosentin verovapaus.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK jätti eriävän mielipiteen työryhmän mietintöön.

– Henkilö- tai ryhmäkohtaisten palkkioiden mahdollistaminen lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla lisää henkilöstöra-

hastojen jäsenten välistä eriarvoisuutta, STTK:n elinkeinopoliittinen asiantuntija **Antti Aarnio** perusteli vastalauseita.

SAK:lle ja Akavalle esitys kelpasi.

Akava piti ehdotusta ”tasapuolisena ja käytännönläheisenä kokonaisuutena”.

SAK totesi kannanotossaan, että uusi laki voi lisätä SAK:laisten työntekijöiden mahdollisuutta päästä entistä useammin tulospalkkioiden piiriin.

UP/ALEKSI VIENONEN

Markus Berg

Finnairissa on toiminut henkilöstörahasto vuodesta 1996 alkaen.

Riskien arviointi tärkeää

STM:n osastopäällikkö Leo Suomaan mielestä työturvallisuuslainsäädännön soveltamisessa on parannettavaa.

■ ”Työturvallisuutta ja työterveyttä koskeva lainsäädäntö on Suomessa riittävää, mutta sen voimaansaattamisessa on vielä puutteita. Vaikuttaa siltä, ettei lainsäädännön velvoitteita tunneta eikä niitä osata soveltaa työpaikoilla. Sekä ammattilliseen että työterveyden ja turvallisuuden osaamiseen on panostettava. Lisäksi koulutuksella on suurempi vaikutus tuottavuuteen kuin on yleisesti arvioitu”, osastopäällikkö Leo Suoma sanoi Euroopan riskienarviointikampanjan teemaviikon avausseminaarissa Oulussa maanantaina 19.10.

”Riskien arviointi on tärkeä osa turvallisuusjohtamista ja sen tulisi-kin ohjata turvallisuustoimintaa. Turvallisuusjohtamiseen satsaavilla yrityksillä on myös tietoa ja keinoja turvallisuuden kehittämiseksi.”

”Sosiaali- ja terveysministeriö selvitti riskienarviointia koskevien työturvallisuus- ja työterveyssäännösten vaikuttavuutta. Tutkimuksen mukaan eri vaara- ja kuormitustekijät otettiin pääsääntöisesti hyvin huomioon riskinarvioinnissa eikä eri vastaajaryhmien välillä ollut suurta eroa lukuun ottamatta henkistä kuormittumista ja väkivalan uhkia. Kuudesosa työnantajista ja jopa yli kolmasosa työntekijöistä oli sitä mieltä, ettei työn henkistä kuormittavuutta ole huomioitu tarpeeksi.”

Hyvää matkaa, ehjänä kotiin!

■ Vuoden 2009 Tapaturmapäivää vietetään 13.11.

Tavoitteena on muistuttaa matkailun ja matkustamisen riskeistä sekä ennen kaikkea siitä, että ottamalla huomioon tärkeimmät turvallisuustekijät, voi matka olla monin verroin antoisampi!

ENNAKOI.
NOUDATA SÄÄNTÖJÄ.
KÄYTÄ TURVAVÄLINEITÄ.
VIRKISTÄYDY KOHTUUEDELLA.

LISÄTIETOJA:

www.tapaturmapaiva.fi
Tutustu ulkoministeriön matkustustiedotteisiin ja Matkailijan terveysoppaaseen.

LSI lopetti toimintansa

■ Lounais-Suomen Ilmailualan Yhdistys ry 002 on lopettanut toimintansa. LSI on toiminut alueellisena ammattiosastona Lounais-Suomessa. Ammattiosaston lopettamisesta päätettiin kahdessa jäsenkokouksessa ja jäsenet ovat siirtymässä liiton muihin ammattiosastoihin. Lähes neljäkymmentä vuotta toimineen ammattiosaston vaiheista kerrotaan lisää seuraavassa Unioni-lehdessä.

Työkyvyttömyyseläkkeellä töihin

■ Työkyvyttömyyseläkkeellä olevat voivat ensi vuoden alusta lähtien ansaita ainakin 600 euroa kuukaudessa, ilman että se vaikuttaisi heidän eläkkeeseensä. Lisäksi työkyvyttömyyseläkkeellä olevalla on mahdollisuus jättää eläkkeensä lepäämään ja saada eläkkeensä ilman työkyvyn arviointia uudelleen maksuun, jos työnteko päättyy tai työtulot laskevat lain mukaisten ansaintarajojen alapuolelle.

Lokakuussa vahvistettu laki on voimassa 1.1.2010 lähtien 31.12.2013 saakka. Kokeilulain aikana sen toimivuutta seurataan ja arvioidaan mahdolliset muutostarpeet lainsäädännön jatkovalmistelussa.

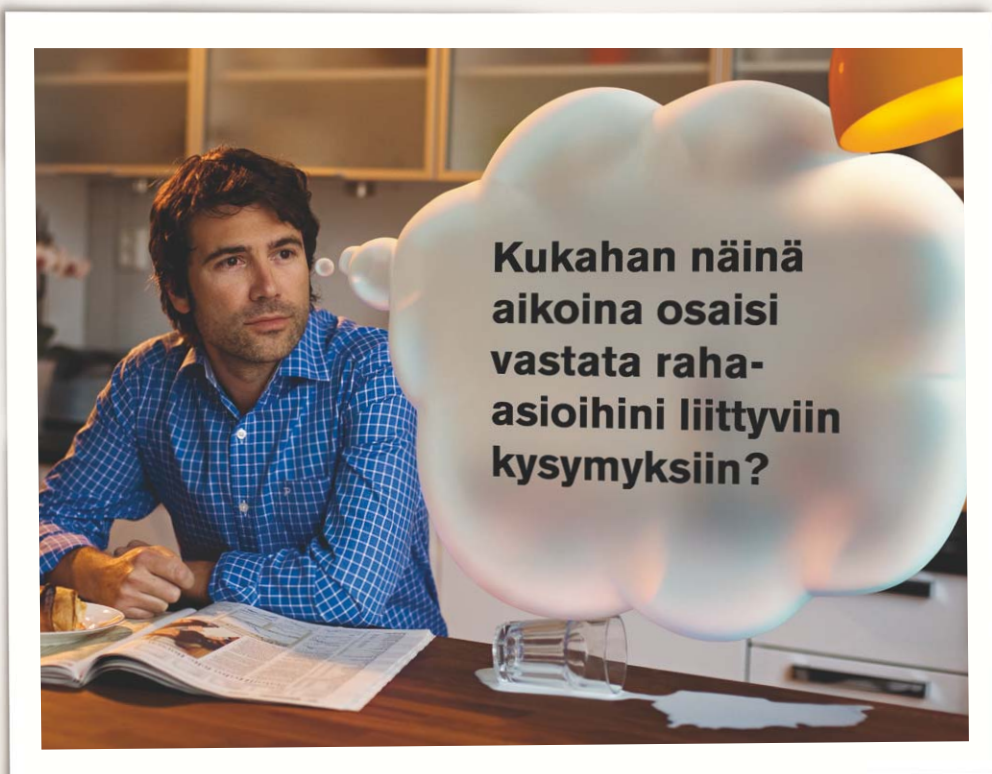
Yt-asiamies auttaa lakien valvonnassa

■ Valtioneuvosto päätti lokakuussa esittää uutta lakia yhteistoiminta-asiamiehestä. Lailla perustettaisiin työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen erillinen viranomainen, yhteistoiminta-asiamies.

Yhteistoiminta-asiamiehen tehtävänä olisi valvoa yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain ja muiden henkilöstön osallistumisjärjestelmiä koskevien lakien noudattamista. Hänen ensisijainen tehtävänä on antaa ohjeita lakien soveltamiseksi.

Asiamiehellä olisi myös valtuudet antaa työnantajalle kehoitus lainvastaisen menettelyn korjaamiseksi, saat- taan asia esitutkintaan ja vaatia eräissä tapauksissa tuomioistuimelta uhkasakon asettamista. Henkilöstörahastojen valvonta ja henkilöstörahastorekisterin ylläpito siirtyisivät myös yhteistoiminta-asiamiehen tehtäviksi.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.7. 2010.

Keskitä asiointisi Nordeaan jo tänään.
Avainasiakkaanamme saat henkilö-
kohtaisen pankkineuvojan.

Keskittäessäsi asiointisi meille henkilökohtaisen pankkineuvojan ammattitaito on käytössäsi. Hän tuntee sinut ja on perillä tavoitteistasi. Avainasiakkaana nautit myös Etuohjelman parhaista eduista.

Olet lämpimästi tervetullut asiakkaaksemme.
Soita 0200 3000 (pvm/mpm) ma-pe 8-20 tai
käy osoitteessa [nordea.fi /tervetuloa](http://nordea.fi/tervetuloa).

STTK haluaa vuosilomapankin pätkätyöläisille

■ Työelämän pirstaloituminen pakottaa muuttamaan vanhoja lomakäytäntöjä. Tällä hetkellä jo 24 prosenttia työsuhteista on joko määräaikaista tai osaaikaisia. STTK:n mielestä pätkä- ja silppu-työntekijöiden loma-oikeuksia pitää parantaa ja joustavoittaa.

– Pätkätyöläiselläkin pitää olla oikeus vaikkapa kuukauden lomaan haluamaan ajankohtana, sanoo STTK:n edunvalvontayksikön johtaja **Markku Salomaa**.

Tällä hetkellä pätkätyöläinen saa lomakorvauksen aina työsuhteen päättyessä. Esimerkiksi kolmen kuukauden työrupeaman jälkeen työntekijä saa kertyneet lomansa rahana.

– Työttömyysturvasäännökset estävät useimmiten pätkätyöntekijöiden

loman pitämisen. Tämä on johtanut joillakin työntekijöillä jopa viiden vuoden lomattomaan työputkeen. Tilanne on mahdoton. Pätkätyöläiselläkin tulee olla oikeus ansaitsemaansa lomaan, Salomaa korostaa.

Työministeri lupaa selvittää

– STTK:n ehdottama vuosilomapankki pätkätyöläisille on tervetullut ajatus. Se on tavoitteiltaan kannatettava. Mallin yksityiskohdat on kuitenkin syytä vielä tutkia, työministeri **Anni Sinnemäki** toteaa.

– Pätkätyöläisten vuosilomapankki tutkitaan osana työ- ja elinkeinoministeriön joustoturvatyötä, kolmikantaisessa työryhmässä, työministeri Sinnemäki lupaa.

Prekariaatin ja ay-liikkeen yhteistyötä viriteltiin

■ Onko prekariaatilla ja ay-liikkeellä yhteisiä tavoitteita ja jos on, miten niitä voitaisiin edistää? Muun muassa tätä pohdittiin SAK:n tulevaisuushankkeen kuuluvassa seminaarissa Helsingin Paasitornissa 14.10.

Pamfletisti **Jukka Peltokoski** nimeisi pätkä- ja silpputyötä tekevän prekariaatin keskeiseksi ongelmaksi toimeentulon työn pätkien välissä. Hänen mukaansa palkkatyön ja toimeentulon tiukkaa sidosta olisikin purettava.

Myös tutkijatohtori **Anu Suoranta** katsoi, että pätkittynyttä työtä vielä suurempi ongelma on työn väliin jäävät työttömyysjaksot, sillä sosiaaliturvajär-

jestelmämme ei pysty turvaamaan pätkätyöntekijöiden toimeentuloa.

Suoranta muistutti, että pätkätyöläiset ovat edelleen monessa suhteessa vakituudessa ja kokoaikaisessa työsuhteessa olevia heikommassa asemassa, vaikka ay-liike onkin tehnyt työtä pätkätyöläisten aseman parantamiseksi.

Suoranta painotti, että kyse on myös sukupuolten välisestä tasa-arvosta, sillä valtaosa pätkä- ja silpputyötä tekevistä on palvelu- ja hoivasektorilla työskenteleviä naisia.

SAK:n valtuuston puheenjohtaja **Tuire Santamäki-Vuori** totesi, että ay-liikkeen pitkäaikainen ja keskeinen tavoite on

ollut turvata palkansaajille kunnan työ, jolla voi elättää itsensä, eikä tästä tavoitteesta pidä tinkiä. Santamäki-Vuori on julkisen sektorin työntekijöitä edustavan JHL:n puheenjohtaja. Hän esitti ansiosidonnaisen työttömyysturvan

Kuva ja varpaat Ari Miettinen

Irtisanomisen peruuttaminen

KYSYMYKSET

Työnantaja on irtisanonut minut tuotannollisin ja taloudellisin perustein. Irtisanomisaikani on kuusi kuukautta. Jos työllisyystilanne muuttuu, niin onko mahdollista että irtisanominen peruutetaan?

VASTAUS

Kyllä! Tarkkaan ottaen, jos työllisyystilanne muuttuu niin, että irtisanomisesi peruste poistuu irtisanomisaikana, on työnantajan peruutettava irtisanominen. Se ei siis ole pelkästään ”mahdollista”, vaan työnantajalla on siihen velvollisuus!

Työsuhteen päättymisen laillisuutta on arvioitava irtisanomisajan kuluessa ja vielä viimeisenä päivänä jolloin se on voimassa. Jos silloin on ennakoitavissa, että työn tarjoamisvelvoitteen piiriin kuuluvaa työtä olisi tarjottavana, niin irtisanominen on työsuhteen päättämisperusteen puuttuessa peruutettava.

Sama koskee koulutusmahdollisuutta työn tarjoamisvelvoitteen piiriin kuuluvaa työhön.

ARTO KUJALA
sopimussihteeri

parantamista niin, että sen piiriin pääsisi nykyistä helpommin. Soviteltua päivärahaa olisi kehitettävä siten, että se tarjoaisi paremman toimeentulon pätkätyöntekijöille.

Jukka Peltokoski on yksi *Paskaduunista* *barrikadeille* -pamfletin kirjoittajista. Hän tarkensi, että paskaduunin sijaan olisi parempi puhua paskatyöntantajista ja huonoista työehdoista.

Ay-liikkeeltä Peltokoski odotti taitelevampaa otetta ja työn ja pääoman välisen ristiriidan tuomista näkyvämmiin esiin.

SAK:n edunvalvontajohtaja **Nikolas Elomaa** heitti myös palloa työnantajapuolelle ja kysyi, ovatko he valmiita parantamaan pätkätyöntekijöiden työsuhteen ehtoja.

SAK/viestintä

Arto Kujala

Kaksi lähtee – yksi jää.

OSA 11.

Veitikan lyhyt erikoinen

Kerrotaan että vuonna -49 muuan Vuokatin metsäpalovartijan tuvan vieraskirjan tervehdys herätti kovin huomiota. Siinä nimitäin seisoi selvällä saksan kielellä: Schön bist du Vokatti, kirjoitusvirheineen: kaunis olet sinä Vuokatti. Ei tässä mitään, olihan kirjassa muitakin vieraskielisiä tervehdyksiä. Mutta kysymyksiä herätti allekirjoitus, Adolf Hitler Reichskanzler evp, Argentina. Valtakunnankansleriksi ei kukaan osannut epäillä kaikin puolin kunnollista ja hiljaista metsäylioppilasta, joka metsäpaloja odotellessa syventyi ahkeraan kirjoittamiseen.

■ **Veikko Huovinen** syntyi Simossa toukokuussa -27. Sikäläiset juuret jäivät hentoisiksi, sillä hänen ollessaan puolivuotias perhe muutti Sotkamoon. Vanhemmat olivat kotoisin Savosta. isä, ylimetsänhoitaja **Juho** ja äiti **Rosa**. Lisäksi olivat sisko **Hilkka** ja veli **Pentti**, joka syntyi kolme vuotta myöhemmin. Toisen veli **Aimo** oli kuollut aiemmin.

Virkatalon pihalla

Elämä virkamiehen perheessä Sotkamossa 30-luvun taitteen jälkeen oli turvallinen, mutta nykykatsannossa aineellisesti niukka. Muuttoliikkeestä etelään ei vielä ollut tietoaakaan. Kylissä nousi savuja ja lapsikatraat olivat runsaat. Maailmanpolitiikan murros, suuri lama ja totalitarismin nousu olivat penskoille tuskin erottuvaa taustakohinaa. Metsänhoitajan perhe edusti kuitenkin nuoren Suomen sivistyneistöä ja herrasväkeä. Juho Huovinen, ja varsinkin hänen veljensä, niin ikään metsänhoitaja **Antti Huovinen** olivat jopa kunnostautuneet. A.A. Huovinen oli toiminut aktivistina auttaessaan etapimiehenä jääkäriksi halajavia Ruotsin

puolelle. Molemmat olivat sisällissodan käyneitä miehiä. Mutta pienen Veikon suureksi harmiksi isän jutut kutistuvat kyyhöttämiseksi kiven takana ja taivaalle ampumiseksi. Enemmän iloa oli poikakirjojen seikkailuista. Ne vetivät puoleensa. Jännityksen lisäksi niissä oli muutakin kiintoisaa. Nimittäin varusteluetteloita täynnään eksoottisia tuotenimiä ja vieraita painomittoja. Perheessä oli myös suuri **Gallen-Kallelan** kuvittama *Seitsemän Veljestä*. Se luoti tiesi paikkansa.

Viiksiniekkojen tärväämä nuoruus

Kolmekymmentäluvun puolivälissä tuli radio, mutta Berliinin olympialaisten urheilulähetysten ohella sieltä alkoi kuulua aikamoista messuamista. Helsingin Sanomissa oli kuva Punaisen Torin paraatista, oli siellä ”piippalakki” poikineen. Pari vuotta näiden tapahtumien jälkeen Huovinen jätti kansakoulun taakseen ja lähti Kajaanin yhteiskouluun. Koulu edusti maalaispojalle suurta, jopa hiukan pelottavaakin maailmaa. Tapahtui törmäämisiä. Huovinen oli luokallaan niitä harvoja, jotka

edelleen luottivat polvihousukuosiin. Polvihousut edellyttivät pitkiä sukkia, sukat puolestaan nauhoja ja nauhat liivejä. Liikuntatunti puolestaan johtaa riisuutumiseen, jolloin koko surkeus paljastui tovereille. Tuntuu ihmeelliseltä että tämän kaltaisen koettelemuksen jälkeen Huovisen kirjoissa on lainkaan huumoria. Koulussa oli puolensakin. Rehtori ja historian opettaja **Felix Ahonen** oli kannustava pedagogi, joka osasi tarkastella aihettaan eri kannoilta.

Talvisodan ajan perhe isää lukuun ottamatta oli evakossa Pihlajavedellä. Syytä olikin sillä nurkan takana Suomussalmella ja Raatteen tiellä käytiin hurjia taisteluita. Väli rauhan ja jatkosodan alun koulu jatkui normaalisti.

Jatkosotaan liittyi eräs pulma. Isän kotikutoinen pasifismi, joka oli kaikkea muuta kuin rauhanomaista yltyi. Vastalauseena sotapolitiikalle hän liittyi Suomalais-Amerikkalaiseen seuraan. Radiokuuluttajien kanssa, jotka hehkuttivat Saksan aseiden menestystä, hän kävi alituista suukopua.

Huolestuttavin hetki koitti kun vanhempia lukiopoikia värvättiin ilmatorjuntajoukkoihin vapaaehtoisiksi sodan lopulla. Tarvittiin huomattava diplomaattinen panostus äidiltä, jotta poika sai liittyä suojeluskuntaan, jonka jäsenet ainoastaan kelpuutettiin mukaan. Ja vielä perästä saivat ”iikollit” (IKL) ansionsa mukaan. Sotaretki päättyi Ouluun ja hyvin. Kaupunkia ei pommitettu enää.

Huovisen mukaan historiantutkimus ei ole riittävästi korostanut, että tämä johtui nimenomaan neuvostolen-

täjien Kajaanin yhteiskoulun hurjia poikia kohtaan tuntemasta pelosta.

Pahvihattu päähän ja opiskelemaan

Sodan jälkeen maailma koostui korvikkeesta ylioppilashattuja myöten. Sellaisen Huovinen kuitenkin sai ja armeijan jälkeen kirjoittautui sisään maantie-

teellis-metsätieteelliseen tiedekuntaan Helsingin yliopistoon. Opiskelijaelämää tuleva kirjailija ei juuri viettänyt. Sisko sentään sai houkuteltua kulttuuririemuihin silloin tällöin. Huomionarvoista sen sijaan on, että Huovinen aloitteli kaunotaiteellisia pyrintöjä, aluksi maalamalla, jonka pikkuhiljaa kirjoittaminen syrjäytti. Harrastuneisuudesta

kuvataiteisiin jäi kuitenkin selvä muistijälki myös kirjalliseen tuotantoon. Käytännössä se tarkoitti myös tiukkaa kuranssia hänen kuvittajilleen. Mikä lie, nee ollut niille hyväkkailla aivan oikein. Huovinen valmistui metsänhoitajaksi olympiavuonna. Vuoteen -56 asti hän jaksoi sinnitellä kahta työtä. Sen jälkeen ammattinimike oli vapaa...

...Kirjailija.

Työ tekeentyy

Huovinen viihtyi lapsesta asti metsässä. Pienimuotoista eränkäyntiä harjoittaessaan hän vaali tietynlaisia romanttisia haaveita. Kodin ja opiskelun perintöä puolestaan oli talousmetsäajattelu. Jälleenrakentamisen ja sotakorvausten Suomessa ”kämppien miesten” lukumäärä ja asema olivat korkeimmillaan. Huovinen tunsu tämän yhteisön kulttuurin: sotakokemusten kuluttamat miehet, roisit jutut ja luokka-asetel-

”Kun maistelee hartaasti suomuraimen aromia, niin tulee mieleen helteisen poutapäivän kultaist kihaat suurien rämemaiden yläpuolella ja värisevä auer tuolla suonsalmessa, jossa vedet juoksevat alaspäin toisille soille.”

Huovinen Kiven hengessä.
Hamsterit 1957

man. Huovinen, sosiaalisella herkkyydellä varustettu ”herra”, halusi madaltaa tätä kynnystä. Syntyi *Konsta Pylkkänen* suurten ajatusten pohdiskelija. Hahmona hän livahti jo esikoisteos *Hirissä* (-50). Mutta pankin räjäytti *Havukka-ahon ajattelijaa*, jossa Konsta julisti kaikkien älyllisten kädellisten ankaran julistuksensa: ajatus on hiirihaukka. Vapaa mieli liittää korkeita kaarroksia koskaan alistumatta minkäänlaiseen painostukseen. Absurdin, mutta lempeän huumorin sävyttämä teos oli myynti- ja arvostelumenestys. Kun Huovinen sitten tympääntyneenä ”kainuistin” ja humoristin karsinaan jatkoi Pylkkäsen hengessä, oli se monille vaikeata hyväksyä. 50-luvun mittaan ilmestyivät vielä ”gogolilainen” *Ihmisten puheet*, Tuntemattoman sotilaan laukaisemaa sotakirjallisuussummaa irvivä *Rauhanpiippu*, Kiven ja poikakirjojen maailmaa yhdistelevä nerokas *Hamsterit*, ja

rakastuneen nuorenmiehen retki *Siintävät vuoret*.

Perheellisen on pakko yrittää

Nuori kirjailija paahtoi itseään säästämättä. Kahden työn lisäksi huolta aiheuttivat vanhenevat vanhemmat. Isän siirryttyä eläkkeelle meni virkakortteeri alta. Alkoi talon rakennus. Uransa alussa Huovinen piti tiiviimmin yllä suhteita kirjailijapiireihin. Hän kävi matkoilla sekä Pariisissa, että Neuvostoliitossa Samarkandia myöten. Mies se on taiteilijakin monenlaisine koloituksineen. Huovisen tapauksessa piipahtaminen Sotkamon uuden naishammaslääkäriin luona toi avun useimpiin. Häät *Hilkka Hemmingin* kanssa olivat kesällä -58. Avioliitto oli onnellinen. Perheeseen syntyi kolme lasta: *Ritva, Esko ja Pekka*.

60-luvun alusta alkaen Huovinen teki romaanien ohella uuden aluevaltauksen, little-jutuiksi nimittämänsä lastut. Toki Hirrikin oli jo ollut muodoltaan tarinakokoelma, mutta nämä uudet olivat toista. Niiden sisältämä huumori on useimmiten määritelty burleskiksi tai satiiriseksi. Ja esikuviksi on mainittu jotkut *Swiftin*, *Voltairein* tai *Orwellin* jutut. Voi olla, mutta pohjimmitaan ne taisivat olla terapiairrottelua raskaan romaaninkirjoitustyön kevennykseksi, sekä vastalause entisestään kaventuvalle poliittiselle ja kulttuuriselle elämälle. Tämän lajin parhaimmistoa ovat *Lyhyet erikoiset*, *Rasvamaksa* ja *Ronttosaurus*.

Viimeinen eräretki eli retkuun menitte

Rakennemuutoksen vauhti kiihtyi 70-luvulle tultaessa. Teknologia teki ”metisien miehet” tarpeettomiksi. Vielä keran Huovinen lähetti kuitenkin miekkoset vapauteen, *Lampaansyöjien* Sepe ja Valtteri yöpyvät erällä pääosin hotelleissa tai ensiluokkaisessa teltassa, ja urheasti metsästävät lampaita. Seu-

raava suurtyö käsitteli Hitleriä, *Veitikka*, sai myrskyisän vastaanoton. Rauhanpiipun kirjoittaja leimattiin roskalehdistössä fasistiksi. Huovinen vastasi kipakoin kirjoituksin ja henkilönä vetäytyi entistä etäämmälle julkisuudesta ja ”piireistä”. Vuosikymmenen taittuessa tuli vielä nousu. *Lentsu: Kertomus suomalaisesta räkätaudista*, *Koirankynnenleikkaaja* ja *Puukansan tarina* riittäisivät mainiosti yhden kirjailijan elämäntyöksi. Muutakin toki oli, päiväkirjaa ja sen sellaista.

Viimeinen erä

Kekkonen kuoli ja Euroopassa alkoi tapahtua. Huovinen lähestyi 60-vuoden ikää. Yhteiskunnallista huomiota alkoi tulla. Oulun yliopisto promovoi kunniatohtoriksi. Ensimmäinen Finlandia-palkinto tosin viisti vierestä, mutta muita palkintoja sateli. Patsas paljastettiin, tosin juhlistava torjui ponnekaasti näköisen: ”Yleensä patsastelun objekti on korrektisti livahtanut ajasta iäisyyteen”. Työ oli kesken. *Joe-setä*, kertoi tarinoita Stalinista, *Kasinomies Tom* syntyi parahiksi laman alla, *Pietari Suuri hatun polki* samalla täydentäen pienen diktaattorisarjan. Vauhti alkoi hiipua. Yleisön vaatimuksesta, ja pisteen laittaakseen, Huovinen palasi vielä kerran Havukka-aholle. *Konsta Pylkkänen etsii kortteeria*, jäi viimeiseksi kaunokirjalliseksi työksi.

Oli toinenkin syy työn hiipumiseen. Herkkä ja lahjakas kuopus vaipui yhä syvempään masennukseen, josta ei lopulta nähnyt muuta ulospääsyä kuin itsemurhan. Ikääntyneille vanhemmille ja sisaruksille se oli luonnollisesti raskain mahdollinen komennus. Sुरुtyökirja *Pojan Kuolema* (-07) on täynnä lähdön vääjäämätöntä tunnelmaa. Veikko Huovinen kuoli 4. lokakuuta kuluvaa vuotta.

teksti: JM KOSKINEN
Kuvitus: SANNA KALLIO

Veitikka.

A. Hitlerin elämä ja toiminta

■ Veitikka täryttää lukijaansa päin pläsiä. Näin käy, vaikka lukija olisikin perehtynyt Huovisen aiempaan tuotantoon ja havainnut runsaat viittaukset tyrannien aikaansaannoksiin. Mutta, että Hitler on esitetty humoristina, lähes sympaattisena, tai ainakin suorituskyykyisenä. Teoksen rekyyli oli vieläkin voimakkaampi sen julkaisuvuonna 1971. Sodan päättymisestä oli vasta 26 vuotta. Ja Aatun ajan eläneistä suurin osa ei ollut mitään hallavia vanhuksia, vaan täydessä terässä olevia yhteiskunnan subjekteja. Hämmennyksen silasi romaanin nimeä myöten tietokirjaa muistuttava muoto.

Veitikka on peilimaailma hyvän ja pahan taistelusta. Monikerroksinen parodia ihmisen uskosta yksinkertaiseen. Paha ei poistu maailmasta ideologisen pauhun ja moraalisen närkästyksen saattelema. Ei, vaikka kaikki Hitlerit, Stalinin ja Saddamit heti tuomittaisiin ja/tai kaltettaisiin. Nimittäin historiankirjoitus ja asiakirjat muovavat kuvamme menneisyydestä ja käsityksemme todellisuudesta. Ja ne ovat aina ihmiskätkettyä työtä.

Kirjassa amatöörihistorioitsija Huovinen tekee Hitlerin elämästä ainutlaa-

tuisia ”löytöjä”, joita muu tutkimus erisyistä on peitellyt. Parhaan tieteellisen kirjoituksen perinteen mukaisesti alaviite-apparaatti mainitsee lähteet. Suuren osan uudesta materiaalista muodostavat tekijän haastattelut. Mutta kerrankos henkilöhistoriallista tutkimusta tehdessä yksityisillä keskusteluilla on avainasema. Lukekaapa vaikka tunnettujen poliitikkojen väitöskirjoja. Kirjallisuusluettelokin on vaikuttavampi alkukielisenä, vaikka sen ytimen muodostavat kaikkien koulupoikien perus-

kaure: mm **Shirer**, **Bezymenski** ja **Bullock**. Kitkerä havainto on, että totuutta todistamaan luodut järjestelmät toimivat yhtä erinomaisesti valheen palveluksessa.

Kun tämä suhteutetaan atomiaseihin hallittuun maailmaan, ei yksilö muuta voi kuin tekijän toivotuksen mukaisesti epäillä ja nauraa. Veitikan lukija joutuu tekemään molempia.

teksti: JM KOSKINEN
Kuvitus: SANNA KALLIO

Huovisen jäljillä ollessani olen lukenut:

- Tero Liukkonen: Veikko Huovinen kertoja, veitikka, toisinajattelija.
- sekä, Veikko Huovinen: 15/17 romaania, 11/12 novellikokoelmaa, 4/4 elämäkerrallista teosta, ja rapiat päälle.
- Lisäksi olen youtubesta (huono kuvanlaatu) liikuttuneena katsonut Mainostelevisiolle tehdyn sovituksen Kahden juopon joulusta. Pääosissa on Heikki Kinnunen, sekä Martti Pennanen ja Kainulainen.

Mainittakoon että Huovisen kuoleman läheisyys ei vaikuttanut hänen valintaansa tähän juttusarjaan. Jo yhdellä ainoalla lauseellaan hän olisi paikkansa näinkin arvovaltaisessa seurassa ansainnut, se kuuluu: Ihmisellä on avaruudessa vain kusiainen valtuudet.

En kaipaakaan mennyttä kesää

■ Kesän jälkeen moni meistä olisi valmis hyppäämään vaappuvan laivamme Finnairin/Northportin kyydistä heti, jos joku ojentaisi pelastusrenkaan johon tarttua. Sitä ei vain ole tänä päivänä monellekaan tarjolla. Työpaikat ovat kortilla, joten mukana on vain yritettävä jatkaa.

Kulunut kesä vaati meiltä kaikilta työtä ääriarjoilla, niin fyysisesti kuin henkisesti. Tosin työn kuormitus lisääntyi jo keväällä, otettuamme käyttöön uuden lähtöselvitysjärjestelmän. Koulutus toteutettiin vaiheessa, jolloin kaikki perustoiminnot olivat vielä epäselviä.

Kevään mittaan opettelimme uuden järjestelmän käyttöä yhdessä asiakkaiden kanssa. Se ei todellakaan ole mukavin tapa. Sadan silmäparin edessä työn tekeminen epävarmana, itsensä "aidanseipääksi" tuntien on raskasta ja kuluttavaa.

Elon tiellä

Sitten alkoivat YT-neuvottelut. Työnantajan aggressiivinen rakennemuutospolitiikka, irtisanomisineen ja osa-aikaistamisineen, jätti jälkensä. Irtisanomiset ja osa-aikaistamiset tehtiin pisteytyksen perusteella. Pisteytyskriteerit ovat useimmille edelleen epäselvät. Kuka ne loppujen lopuksi teki ja millä perusteilla? Miksi pidempään talossa ollut työkaveri sai kirjeen enkä minä? Samaa työtähän tässä on vuosikaudet tehty olematta toinen toistaan parempia.

Kaverin kirjettä lukiessa kiinnittyi huomioni irtisanomispäivään 24.12. Onko viimeisen päivän todellakin oltava jouluaatto?

Olemmeko vain numeroja emmekä enää ihmisiä? Vuoden 2009 piti olla yhtiössämme työntekijöiden hyvinvointivuosi. Laman iskiessä siitä tulikin pa-

hoinvointivuosi. Kesän listat olivat täysiä, lähennellen keskimäärin 160 tuntia. Lisäksi ainoana ammattiryhmänä asiakaspalvelussa otettiin käyttöön kaksiosainen päivä, so. "fiiba". Niillä vältettiin toistaiseksi enemmiltä irtisanomisilta ja saatiin "välirauha" neuvottelijoiden välille.

Heikot sortuu

Työyhteisömme on hajallaan ja haavoittuvainen. Pelko työpaikan menettämisestä pitää ruodussa. Monelle Finnair on ensimmäinen ja ainoa työnantaja, jonka virkapukua on ylpeänä kantanut. Henkilön status nousee heti, kun hän kertoo olevansa töissä lentoyhtiössä. Tosin tämän päivän työpaikani on tyystin toinen kuin 20 vuotta sitten.

Lentoyhtiöiden eloonjäämiskamppailu on lyönyt leimansa kaikkeen. Tahiti on kova, löysät otettu pois.

Väsyneenä ärtyy, eikä IAU pidä meidän puoliaamme? Itse olen aina kuulunut liittoon ja luottanut sen kykyyn

hoitaa oman erityisalan asioita. Jokainen saa valita, liittykö vai ei, mutta ihmettelen kuinka joku uskaltaa tänä päivänä olla kuulumatta liittoon. Silloin kun tarvitsee apua, se voi olla kulan arvoista.

Kannattaa pohtia vanhaa viisautta: jos haluat kulkea nopeasti, kulje yksin. Mutta jos haluat kulkea pitkään, kulje yhdessä. Jos kuljemme yhdessä kohti samaa päämäärää, eli työssä viihtymistä ja hyvinvointia, ajatus palvelee myös työnantajaa, esim. vähentyneinä poissaoloina.

Ja monet muutkin

Asiakaspalvelussa vuorojen pituus vaihtelee 6–13 tunnin välillä. Ne voivat alkaa jo kahdelta yöllä, edellisen 12 tunnin vuoron loputtua kello 17. Vuorojen välissä pitää olla vähintään 9 tuntia, mutta jokainen voi laskea, että normaali nukkuminen ei näillä työajoilla onnistu. Olemme varmaan kärkisijoilla erilaisten nukahtamislääkkeiden käytäjinä.

Henkilöstön muodostavat ihmiset.

Pitkät päivät syövät miestä. Ja aikatauluista johtuen ne kuormittuvat loppua kohti. Klo 15–17.30 välinen aika on fyysisesti ja psyykkisesti päivän raskain. Tauot ovat alituinen ongelma hektisessä työssä. Lentotietojen turvajärjestelyt ja etäisyydet syövät niistä osansa. Työntekijä käy kotiin päästyäänkin ylikierroksilla ja palautuminen on vaikeaa. Onnekkaimpia siellä odottaa vielä toinen työmaa. Perhe vaatimuksineen. Tiedotonta sohvamakkaraa ei kukaan pitkään katsele ja pian on edessä toinenkin ongelma työssä jaksamisen lisäksi.

Mikä neuvoksi

Olen kysellyt työkavereilta jaksamisesta, ja usean kohdalla on tullut ilmi halu tehdä esim. 80 prosentin työaikaa eli olemista tuntityöläisenä.

Sellaista sopimusta ei tällä hetkellä ole tarjolla. On ainoastaan osa-aikaisopimus, jota ei voi ottaa vastaan, mikäli yleensä aikoo elää edes jotenkuten. Erityisesti vanhenevien työntekijöiden kohdalla tämä olisi monen pelastus, ja ennaltaehkäisisi työkyvyttömyyttä. Säästyisi muutama työpaikkakin, jos kakkua vähän jaettaisiin. Nousukausi voi tulla nopeasti ja on tärkeää pitää osaavat työntekijät mukana. Työvoimapulakin hämmöttää, ja kilpailu hyvistä työntekijöistä kiristyy. Nuoret ovat haluttua työvoimaa, mutta uskon myös sanontaan ”vanhassa vara parempi”. Jos heistä pidetään hyvää huolta ja arvostetaan.

Olenko naiivi? Missä on henkilöstöjohtaminen, joka johtaa ihmisiä eikä henkilöstöä. Missä ovat johtajat, jotka kulkevat joukkojensa edessä ja mukana. Ne johtajat muistetaan.

Silloin on helpompi muistaa, että asiakkaatkin ovat ihmisiä, jotka tarpeineen sekä huolineen ansaitsevat osaa-vaan, empaattista ja hyväntuulista palvelua.

Toivotan jaksamista kaikille tulevana syksynä.

asiakaspalvelija SOILE JOUNA
syyskuu 09

Pekka Kainulainen

Finnair Tekniikka on muutosten edessä.

Finnairissa yhtiöittämisiä

■ Finnairin osavuositarkastuksen julkaisemisen yhteydessä elokuussa yhtiö ilmoitti suunnittelevansa uusia yhtiöittämisiä.

Finnairin tavoitteena on yhtiöittää Finnair Tekniikka ja lentokoulutus-toiminnot omiksi yhtiöikseen. Muutoksien yritysarkenteesta arvioidaan tapahtuvan vuoden vaihteessa.

Finnair Tekniikassa työskentelee noin 1600 henkilöä. Se kuuluu yhtiön lentotoimintapalvelut liiketoiminta kokonaisuuteen, johon kuuluvat

myös Finnair Catering, ja maapalveluyhtiö Northport sekä rahtiyhtiöt.

Työsuoje-luvaalit siirtyvät

Finnairin Oyj:n työsuoje-lutoimikunta päätti kokouksessaan 19.10.2009 siirtää tekniikan ja lentävän henkilökunnan työntekijöiden- ja toimihenkilöiden työsuoje-luvaalit pidettäväksi 1.5.2010 mennessä. Nykyinen työsuoje-luorganisaatio jatkaa 1.5.2010 asti.

Lokakuun julistus

Lokakuuta mennään; vettä, rännää ja auringonpaistetta sekaisin. Sekaisin tuntuu olevan myös miltei koko maa johtoon myöten, ja me pienet virran mukana vaiti vanavedessä seuraten. Mielenkiintoista on nähdä mistä puusta sahatut raamit saammekaan Suomenmaahan valtuuskuntien suositusten, sekä käynnissä olevan arvokeskustelun seurauksena.

Olen joutunut urheiluvamman vuoksi olemaan muutamia viikkoja kotona ikään kuin poistumiskiellossa. Tämä on mahdollistanut paneutumisen syvemmin julkiseen sananvääntöön, selitteilyjen tulviin, pääkirjoituksiin ja tahojen selvityksiin.

Se on myös horjuttanut uskoani kotimaiseen suoraselkäisyyteen. Ihanteet, joihin meidät 60-luvun lapset aikoinaan kasvatettiin, jotkut sanan, toiset remmin voimalla, ovat kadonneet jonkin entisestä rehellisestä ja lähes korruptio-vapaasta yhteiskunnastamme.

Pahinta tässä kaikessa on, että mitä isot edellä, sitä pienet perässä. Toimintatavat ja arvot suodattuvat läpi yhteiskunnan. Ilman vastiketta annettua rahaa ei taida juuri olla olemassa. Reductio ad absurdum...

Toinen mieltäni askarruttanut kysymys on ilmailun taantuma. Sen ohime-nevät ja pysyvät vaikutukset. Elämme kovien uudelleenjärjestelyjen, mutta samalla myös tulevaisuuden visioiden kehittämisaikaa. Siitä keltasta ei auta

jäää. Säästö- ja vakautussopimuksia tehtäessä pitäisi taloudellisten tavoitteiden lisäksi keskeisenä huomioida osaavan työvoiman hyvinvoinnin turvaaminen ja saatavuus.

Itse 22-vuotta ilmailuteknologian parissa työskennelleenä olen todistanut kilpailun tiukentumisen läheltä. En kadehdi sen kummemmin työntekijäkuin työnantajapuolenkaan ammattineuvottelijoita heidän pyrkiessään vaikeissa olosuhteissa hyvään tulokseen.

Oman työpaikkani eduksi luen, että ilmailuosastomme asiakaskunta on jakaantunut siviili- ja sotilasilmailuun, muiden tilaajien ohella. Monipuolisuus on työntänyt meitä eteenpäin vaikeina aikoina. Positiivisella ajattelutavalla ja yhteistoimintamallilla uskoisin meidän olevan keskeinen ilmailutekniikan ammattilainen myös jatkossa. Signaalin tästä antoi kesäkuinen ilmoitus uuden, nykyaikaisemman, avioniikka-korjamon rakentamisesta.

Pieninä ovat palaset pöydällä, jossa tulevaisuuden menestystä rakennetaan. Ja paljon osaamista tarvitaan kun sovitaan yhteen työntekijöiden tarpeet ja taloudellinen menestys. Tärkein työkalu tässä lienee kaikkien osapuolien tinkimätön rehellisyys. Miehen sanaakin rehellisempi on kirjallinen sopimus. Oikeamielinen muistikin voi nimittäin joskus olla lyhyt.

MARKO HEIKKILÄ

Ilmailualan Unioni ry hallituksen jäsen
Insta DefSec Oy:n pääluottamusmies

Ari Miettinen

”

Uudelleenjärjestely ilman näkemystä ei johda mihinkään.

Ryhmähenkivakuutus turvaa perheen toimeentuloa

■ Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen tarkoituksena on turvata perheen ja lasten välitön toimeentulo puolison tai lasten huoltajan kuoleman jälkeen.

Valtakunnalliset työmarkkinajärjestöt ovat sopineet kuolemavaraturvan järjestämisestä työntekijöille. Vakuutuksen ottaa työnantaja, joka huolehtii myös vakuutuksen kustannuksista.

Velvollisuus vakuutuksen ottamisesta koskee kaikkia niitä työnantajia, joita sitovassa työehtosopimuksessa tai joiden alalla voimassa olevassa yleisessä valtakunnallisessa työehtosopimuksessa on ryhmähenkivakuutusta koskevat määräykset.

Vakuutuksen perusteella maksetaan vakuutussumma vakuutuksen ottaneen työnantajan palveluksessa olleen työntekijän kuoltua. Kuolemantapauskorvauksen edunsaajia ovat vainajan puoliso, alle 18-vuotiaat lapset sekä 18–21-vuotiaat opiskelevat lapset.

Jos vainajalta ei jäänyt vakuutusehdoissa mainittuja edunsaajia, kuolemantapauskorvausta (vakuutussummaa) ei makseta. Vakuutusturvan suuruus riippuu kuolleen työntekijän iästä ja huollettavien lasten lukumäärästä. Vuonna 2009 vakuutuksen perussummat ovat 4 260–15 380 euroa. Näihin summiin on mahdollisuus saada 6 920 euron lapsikorotus ja 50 prosentin tapaturmakorotus. Vakuutus on voimassa työntekijän työ- ja vapaa-aikana.

Työntekijäin ryhmähenkivakuutus hoitaa vakuutusyhtiöiden perustama erityinen Työntekijäin ryhmähenkivakuutuspooli.

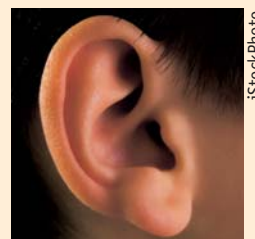
Vakuutusehdoista vuosittain julkaitavaa esitettä on saatavissa liitosta.

LISÄTIEDOT:

Työntekijäin Ryhmähenkivakuutuspooli, p. 020 7631 690, www.trhv.fi.

Ryhmähenkivakuutuksesta on sovittu työehtosopimuksessamme.

Meluvamma yleisin ammattitauti

■ Työterveyslaitoksen Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjattiin vuodelta 2007 yhteensä 6 279 ammattitautia tai ammattitautiepäilyä. Eniten kirjattiin meluvammoja, ihotauteja ja rasisussairauksia.

Meluvammoja kirjattiin 1 626 tapausta. Vammat johtuvat valtaosin jo vuosikymmeniä sitten alkaneesta altistumisesta kovalle melulle. Toimen suuri ryhmä oli ihotaudit, joita oli 1 186 tapausta. Rasisussairauksia kirjattiin yhteensä 1 070. Näistä lähes puolet oli olkaluun sivunastan tulehduksia.

Melun haitat arvioitava ja minimoitava

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta velvoittaa työnantajat suojelemaan työntekijöitään liialliselta melulta.

Parhaiten se onnistuu, kun melulle altistuminen otetaan huomioon jo työtiloja ja työprosesseja suunniteltaessa sekä koneita ja työvälineitä hankittaessa.

Työnantajan on selvitettävä työntekijöiden altistuminen melulle ja tunnistettava melua aiheuttavat tekijät. Melualtistus on syytä mitata, jos keskustelu työpaikalla vaikeutuu tai siellä on hetkittäinkin huudettava saadakseen äänensä kuuluviin.

LISÄTIEDOT: Työsuojeluoppaita ja -ohjeita 2, Työmelu, Työsuojeluhallinto 2007.

On silkkaa HÖLYNPÖLYÄ,

että nallet ovat vain lapsia varten

Anteeksi kuinka?

Meiltä saat kattavat vakuutukset perheesi isoille ja pienille asukeille. Kun vakuutukset ovat kunnossa, niiden antama turva seuraa rakkaan pehmonallen lailla sinua ja perhettäsi kaikkialle – ajattelitpa asiaa tai et. Hoida siis koko perheesi vakuutukset kerralla kuntoon meillä.

 turva
Hymyile, olet Turvassa.

Palvelunumero 01019 5110 | www.turva.fi

Olemme asiakkaidemme omistama suomalainen vakuutusyhtiö. Keskitymme erityisesti liittojen vakuuttamiseen, joten liittosi jäsenenä saat meiltä huomattavia etuja.

Perheen uusin tulokas on silmäteräni.

Muhhuh, happi loppuu!

Ihan hyvin se vetää.

Kassan jäsenyys kannattaa

Ansiopäiväraha on lähes kaksinkertainen työmarkkinatukeen verrattuna.

■ Vuonna 2008 työttömyyskassojen maksama ansiopäiväraha oli keskimäärin 49,80 e/päivä ja Kelan maksama työmarkkinatuki 25,87 e/päivä. Kuukausituloiksi muutettuna ansiopäivärahan suuruus oli 1 071 e/kk ja työmarkkinatuki 556 e/kk. Vuonna 1998 ansiopäivärahan keskimääräinen päiväkorvaus oli vuoden 2008 rahanarvoon muutettuna 43,85 euroa ja työmarkkinatuen päiväkorvaus 23,61 euroa. Ansiopäivärahan reaaliarvo on siten kymmenessä vuodessa ollut 14 %, kun taas työmarkkinatuessa kasvua on ollut 10 %.

Miesten keskimääräinen ansiopäiväraha oli 57,38 e/pv ja naisten 43,94 e/

päivä. Eroa selittää osittain se, että naisista lähes kolmannes sai soviteltua päivärahaa, jota työttömyysaikana ansaitut työtulot pienentävät. Miehillä vastaava osuus oli 14 %.

Työttömyyskassat ja Kela maksoivat työttömyysturvaetuksia yhteensä 2,2 miljardia euroa viime vuonna. 17–64-vuotiaaseen väestöön suhteutettuna etuuksia maksettiin 645 euroa asukasta kohti.

LISÄTIETOJA:

Tilasto Suomen työttömyysturvasta 2008, Kelan ja Finanssivalvonnan yhteinen tilastojulkaisu

KLIKKAA HIIRTÄ JA LIITY!

Liittoon ja työttömyyskassaan voi liittyä myös netissä.

www.iau.fi

Lyhennettyä työviikkoa tekeville täysi työttömyyspäiväraha lomautuspäiviltä

■ Työttömyysturvalakiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan lomautuksen takia lyhennettyä työviikkoa tekeville maksettaisiin lomautuspäiviltä täysi työttömyyspäiväraha. Nykyisen lain

mukaan heille maksetaan lomautusviikolta soviteltua työttömyyspäivärahaa.

Ehdotus koskisi niitä työntekijöitä, joiden viikoittaista työaikaa on lyhennetty vähintään yhdellä päivällä.

Pekka Kainulainen

Istuin naiseni kanssa pikkuparlamentin puistossa.

Lisäksi hallitus esittää, että tuotannollisista tai taloudellisista syistä tehty väliaikainen palkanalennus ei vaikuttaisi työntekijän ansiopäivärahaan alentavasti, jos hänet myöhemmin lomautetaan tai hänen työsuhteensa päättyy. Ansiopäivärahan perusteena olisi tällöin palkanalennusta edeltänyt palkkataso.

Ehdotetuilla muutoksilla halutaan helpottaa yritysten toiminnan sopeuttamista taantuman aikana sekä parantaa sopeuttamistoimien kohteena olevien työntekijöiden asemaa.

Molemmat lain muutokset olisivat väliaikaisia. Lomautusajan työttömyyspäivärahaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin vuonna 2010 oleviin lomautuksiin. Palkanalennukseen liittyviä säännöksiä sovellettaisiin, kun määrittään ansiopäivärahaa vuosien 2010–2011 palkkojen perusteella. Lait tulisivat voimaan 1.1.2010.

Muutosten tekeminen jäsentietoihin

■ Jäsentietojen muutoksista tulee ilmoittaa liittoon. Jäsentietolomakkeella voi tehdä liittymisen lisäksi kaikki jäsenyyteen liittyvät muutokset. Lomakkeita saa luottamusmiehiltä ja jäsenkirjureilta. Lomakkeen voi myös tulostaa liiton nettisivuilta. Sieltä löytyvät myös täyttöohjeet.

Muuttoilmoitukset ja nimenmuutokset tehdään Väestörekisteriin. Ne tarvitsee ilmoittaa erikseen liittoon vain, jos liitto ei osoitteenluovutuskilpon takia voi saada tietoja automaattisesti. Sähköpostiosoitteiden ja puhelinnumeroiden muutokset voi tehdä itse jäsensivuilla IAU-Memberissä.

Jäsenmaksuvapautus

Jäsenmaksuvapautusta tulee hakea jäsenen ollessa kokonaan vailla ennakonpidätyksen alaisia tuloja. Näin jäsenyys ei pääse katkeamaan. Vapautus jäsenmaksuista voidaan myöntää:

- jäsenen ollessa sairaana, äitiys-, isyys-, vanhempain- tai adoptiolomalla, tai hoitovapaalla. Sairaus- tai tähän verrattavaksi ajaksi ei kuitenkaan laske ta sitä aikaa, jolloin jäsen saa työnantajalta palkkaa
- opiskelu-, asevelvollisuus- tai siviilipalvelusajalta
- siltä ajalta, kun jäsen ei ole työttömyyden alettua alkanut saada työttömyyskassan maksamaa päivärahaa, perustellusta syystä enintään kolmen kuukauden ajan
- jos palkanmaksu keskeytyy liiton aloittaman tai ulkopuolisen työtaistelun johdosta
- muista hallituksen hyväksymistä edellisiin verrattavista syistä

Työnantajan vaihtuminen

Työnantajan vaihtuessa ilmailualalla tulee täyttää jäsentietolomake ja toimittaa se uuden työnantajan allekirjoit-

Markus Berg

Tarkkana jäsentietojen kanssa.

tettavaksi, mikäli haluaa, että työnantaja perii jäsenmaksun. Jos haluat, että liitto tekee ilmoituksen puolestasi, postita lomake suoraan liittoon allekirjoituksellasi varustettuna.

Siirryttäessä toiselle alalle haetaan jäsenyyttä uudesta liitosta ja se ilmoittaa liiton vaihdosta.

Vapaaajäsenyys

Liiton hallitus voi myöntää vapaajäsenen oikeudet eläkkeelle siirtyville jäsenille. Vapaaajäsenillä ei ole ammattiosaston vaaleissa vaalikelpoisuutta, eikä äänioikeutta, mutta heillä on muut jäsenyyteen liittyvät oikeudet. Jäsenvaikutus ei ole voimassa eläkeläisillä.

Opiskelijajäsenyys

Ammattiosaston hallitus voi hyväksyä

opiskelijajäsenikseen henkilöitä, jotka ovat sopimusalamme töihin valmentavassa koulutuksessa tai työllisyyskoulutuksessa.

Jäsentietolomakkeen postitus

Jäsentietolomake tulee toimittaa liittoon. Sen voi postittaa ilmaiseksi laittamalla kirjekuoreen osoitteeksi: Ilmailualan Unioni IAU ry, Tunnus 5015942, 00003 VASTAUSLÄHETYS.

Lomakkeen toisen sivun, jossa on palautusosoite valmiina, voi myös tulostaa.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja saat liiton nettisivuilta www.iau.fi. Tarvittaessa voi ottaa yhteyttä sähköpostilla osoitteeseen: jasenasiat@iau.fi tai soittaa numeroon 09 4785 7228.

Pakanamaan puoluekartta

Kun Isä Mitro (o.s. Repo) ilmoitti äskettäin, vähän noin niin kuin menetetyn virkansa puolesta, Jeesuksen olevan sosiaalidemokraatti. Yllättävä tieto pysäytti kissapedon kesken juoksun. Vihkiytymätön ei toki tohdi lähteä kiistämään vihityn tietämystä alalta, mutta epäillä aina tohtii. Ja kun tohtii, niin tohditaan sitten pohtia samalla muitakin vaihtoehtoja. Siispä oliko Jeesus...

Sosiaalidemokraatti: Puolesta puhuu taivasten valtakunnan katon korkeus. Se on vain piirun verran matalammalla, ja ihmisen suunnassa, verrattuna demarien vastaavaan. Vastaa vänkää kuitenkin hallintotapa, joka ei ole Forsan ohjelman mukainen. Tämä sillä oletuksella, että isä, poika ja pyhä henki eivät ole tulkittavissa komiteaksi.

Kokoomuslainen: Väitettä tukee ajatus työn tekemisen ja syömisen välisestä yhteydestä. Sen on muotoillut puoluetoveri Paavali, mutta kyllä Jeesuskin sen ohjelmaan hyväksyi. Yhteistä kykypuolueen kanssa on myös viihtyminen langenneiden naisten seurassa. Mutta että autuaita olisivat köyhät, ja ne vielä perisivät jotain. Ei tule kesää.

Kepulainen: Niillä perustein kylä, että Jeesus oli puusepän poika, jolle eritavoin sahattu puutavara tuli epä-

miellyttävän tutuksi myöhemmälläkin iällä. Lisäksi hän teki sellaisia ihmetekoja, että yhden lautakasan taikominen kadoksiin ei olisi ollut temppu eikä mikään. Raskauttava vastatodiste on kuitenkin kehoitus viljantähkien katkomiseen sapattina mainitsematta lainkaan viljelijälle koituvia vahingonkorvauksia. Lisäksi jo sanassakin sanotaan, että vain yksi Värynen on sallittu puoluetta kohti.

Vihreä: Aikuisiälle jatkunut ruokakoamaton vetelehtiminen maailmaa parantaen arveluttavien karvapäiden kanssa täsmää. Mutta vanhan liiton vihreät eivät tule hyväksymään alkuperäisen vanhan liiton (ja uuden liiton minun veressäni) näkemystä ihmisestä luomakunnan kruununa.

Perussuomalainen: Jeesus? Kuulostaa maahanmuuttajalta. Pois Suomesta sellaiset pummit ja vale-eläkeläiset, jotka vain huumeitten kanssa sählää.

Ja tuli ehtoo ja aamu. Silloin kissapeto sen oivalsi. Jeesus ei millään muotoa voinut olla puoluepoliittisesti sitoutunut. Sillä jo Jeesuksen syntyminen edellytti kolmen viisaan miehen ja yhden neitsyen läsnäoloa. Ja helpompi on kameelin käydä neulansilmän läpi, kuin edellämainittujen puoluetöimiston ovesta.

LEO BARDY

”

Genesaretinjärven ympärijuoksu päättyi diskaukseen. Nasaretin kisatovereita edustanut voittaja oikaisi.

Sak:n kulttuurirahasto

Julistaa vuoden 2010 apurahat haettaviksi

■ Apurahoja voivat hakea kaikki SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen yksityiset jäsenet tai harrastajaryhmät.

Hakulomake ja tarkat ohjeet löytyvät 24.11.2009 alkaen KSR:n osoitteesta www.sivistysrahasto.com. Internetissä täytetty, tulostettu ja allekirjoitettu hakemus liitteineen toimitetaan 11.1.2010 mennessä hakijan omaan ammattiliittoon. Ilmailualan Unionissa hakemukset toimitetaan Juha-Matti Koskiselle PL 337, 00531 Helsinki, kuoreen merkintä Kulttuuriapuraha.

Vuoden 2007 alusta SAK:n kulttuurirahasto on toiminut Kansan Sivistysrahaston yhteydessä erikoisrahastona. Jos hakijan ammattiliitolla on oma

rahasto KSR:ssä käsitellään hakemus myös sen apurahoja jaettaessa ilman eri hakemusta.

Apurahojen saajien nimet julkaitaan SAK:n kotisivuilla (www.sak.fi) viimeistään 17.2.2010 sekä 3.3.2010 ilmestyvässä Palkkatyöläisessä ja 25.2.2010 ilmestyvässä Löntagarenissa.

Päätös apurahasta ilmoitetaan saajalle myös henkilökohtaisesti.

LISÄTIETOJA ANTAVAT:

Pirjo Vainio p. 040 5278805

(pirjo.vainio@sak.fi) ja

Merja Lehmussaari p. 040 5042152

(merja.lehmussaari@sak.fi).

Edustajiston syyskokous

■ Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina 20.11.2009.

Paikka ja aika: Kuljetusliittosen talon toinen kerros, Merisali, John Stenbergin ranta 6, Helsinki. Kokous alkaa klo 10.00.

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen 7§ kokoukselle määrittämät asiat, sekä hallituksen kokoukselle esittämät muut asiat.

IAU ry:n hallitus

UNIONIN ILMESTYMINEN 2009

Numero 6

ilmestyy 18.12.

aineisto toimitukseen 30.11.

ILMOITUSKOOT

JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €

1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €

2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €

1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Ari Miettinen

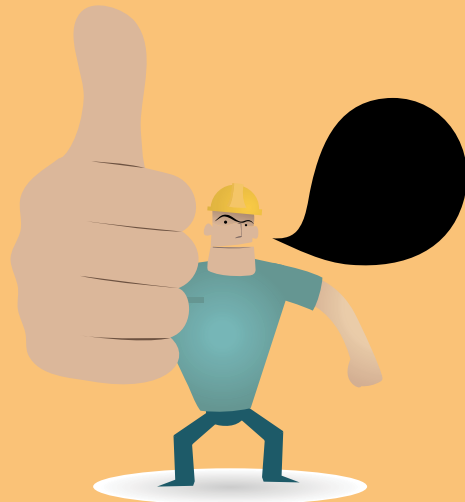
Kaikki voimat on valjastettu edunvalvontaan.

On aika vaikuttaa!

Työsuojeluvaalit

1.11.–31.12.2009

Nyt etsitään ihmisiä, jotka
ovat valmiit tekemään
työtä työturvallisuuden ja
työyhteisön hyvinvoinnin eteen.
Työsuojeluvaltuutettu on
työsuojeluasioissa työpaikan
työntekijöiden edustaja.

■ Työsuojeluvaaleissa marras- joulukuussa valitaan työsuojeluvaltuutetut -varavaltuutetut ja työsuojeluasiamiehet. Työpaikalla, jossa työskentelee 10 työntekijää, on valittava työsuojeluvaltuutettu. Myös pienemmillä työpaikoilla voidaan työsuojeluvaltuutettu valita.

Työnantaja ja työntekijöiden edustajat sopivat valintojen käytännön järjestelyistä.

Lisätietoja liiton toimistosta puhelin (09) 4785 7227